

El llenguatge

Vorejar ^{1-2/1/1980}

L'adjectiu *bord*, significat «legítim, bastard», i el substantiu *bord*, significat «costat d'una nau i la mateixa nau», no tenen res a veure, llevat del fet que —en la nostra llengua— coincideixen en una mateixa forma. Els especialistes ens indiquen que el primer és un mot que ens prové del llatí i que el segon és un mot d'origen germànic. (Hi podríem afegir que el substantiu *femení borda*, amb què al Pirineu es designa una casa o cabana on es guarda el bestiar, l'herba, les eines, etc, tampoc no té cap relació amb aquests mots, ja que és una paraula d'origen cèltic.) Els derivats de cada un d'aquests dos mots són nombrosíssims: entre ells hi ha dos verbs, un obtingut sobre l'adjectiu i l'altre sobre el nom, tots dos amb el mateix sufix, que revesteixen també, per tant, una forma coincident: *bordejar*, que significa «no ésser de bona mena», i *bordejar*, que vol dir «navegar contra vent fent bordades».

Aquest darrer verb, doncs, el que prové del substantiu *bord*, és exclusivament un terme del llenguatge marítim, i no ha d'ésser usat, com fan alguns, i ho acabem de veure un cop més en un llibre aparegut recentment, significat «anar per les vores d'un riu, d'un camp, d'un bosc, etc.». El cas és que, en castellà, el substantiu corresponent a *bord* ha adquirit també, amb la forma «*borde*», el significat equivalent a *vora* (d'on prové la forma «*bordillo*», per a nosaltres estranya), fet que no s'ha esdevingut en català, i així el seu verb «*bordear*» té el sentit que hem indicat, sentit que no posseïx el verb català *bordejar*.

Per tant, així com *vora* és l'equivalent català de «*borde*», *vorejar* és el verb de la nostra llengua que expressa l'acció de què ens ocupem, el qual podem usar també en sentit figurat: *vorejar* un perill. ¿Es que *vorejar* és potser una forma insòlita, poc corrent o detonant, que algú hi arribi a preferir «*bordejar*»? Ni de bon tros, certament. Però hom a cops ofereix a les influències foranes una resistència sobrenaturalment feble de debò.

Com a equivalent del verb castellà «*bordear*», en algunes de les seves aplicacions, cal indicar també el verb *ranejar*, derivat de *ran*, forma reduïda de l'adverbi *arran*, que fem servir en frases com *Ja deu ranejar a la trentena* (d'anys) o *Les piles de sacs ranejaven al sostre*.

Albert Jane